

Přídavná jména

Doplňte i/y, í/ý:

Prav__ včel__ med je velmi zdrav__ . Na jaře se vracejí z tepl__ ch krajin zpěvav__ ptáci. Jásav__ kos__ zpěv vítal jaro. Na kopci za vesnicí se rozkládá rozsáhl__ borov__ les. To je člověk ryz__ ho charakteru. Konvalinka je rostlina s bíl__ m__ převisl__ m__ květy. Ozvalo se zaklepání a přede dvěma stál ciz__ drz__ muž.

Doplňte i/y:

otcov__ bratři, slyšel otcov__ rodiče, otcov__ starosti, bratrov__ přátelé, pro oba strýcov__ chlapce, dárek dědečkov__, hudebníkov__ housle, podal noty hudebníkov__, pro hudebníkov__ přátele, básníkov__ knihy, básníkov__ obdivovatelé, sousedov__ jsem půjčila bratrov__ knihy

Rozhodněte, zda je ve větě třeba užít přídavného jména na -icí, nebo -ící:

Potřeboval bych lepící/lepící pásku. Kam jsi postavil žehlicí/žehlicí prkno? Uviděl maminku balící/balící dárky. Na obrázku si všimněte trávicí/trávicí soustavy. Koupil si honicího/honicího psa. Namaloval psa honicího/honicího kočku. Podej mi balící/balící papír. Na zdi visí hasící/hasící přístroj. Člověk hasící/hasící vápno nesmí kouřit. Tatínek mi dal krásné plnicí/plnicí pero. Průvodčí procházel rychle se plnicí/plnicí vozy. Lékař mi předepsal hojící/hojící mast. Pozoroval jsem holicího/holicího se tatínka, jak zacházel s holicím/holicím strojkem.

Hranice slov v písmu

Vyberte správný způsob zápisu:

zahraničně-političtí, zahraničně političtí, zahraničněpolitičtí zpravodajové
vědecko-fantastická, vědeckofantastická literatura
Českomoravská, Česko-moravská vrchovina
Uměleckoprůmyslové, Umělecko-průmyslové muzeum
rakousko-uherská, rakouskouherská monarchie
sladkokyselé, sladko-kyselé okurky
organizačně-správní, organizačněsprávní, organizačně správní odbor
řeckokatolická a římskokatolická, řecko-katolická a římsko-katolická církev
hnědouhelná, hnědo-uhelná pánev
kulturněhistorické, kulturně-historické, kulturně historické památky
platný občanskoprávní, občansko-právní řád
společensko-ekonomické, společenskoekonomické ukazatele
hudebněvědný, hudebně vědný, hudebně-vědný obor
hudebnědramatický, hudebně dramatický, hudebně-dramatický pořad

Vyberte správnou variantu:

Po Petrovi jako by / jakoby se země slehla. Její hlas jako by / jakoby byl mladší, než ve skutečnosti byl. Při chůzi se jako by / jakoby vznášela. Vtom se zarazil, jako by / jakoby si na něco vzpomněl. Spí, jako by / jakoby ho do vody hodil. Artistovy nohy byly jako by / jakoby gumové. Zmizel, jako by / jakoby se do země propadl. Křičel, jako by / jakoby ho na nože bral. Je to taková jako by / jakoby lžička. Mluvil, jako by / jakoby hrách na stěnu házel. Dělal, jako by / jakoby se nechumelilo. Udělal to jako by / jakoby naschvál Ohnal se rukou jako by / jakoby v sebeobraně. Ohnal se rukou, jako by / jakoby se bránil.

Napišete dohromady, nebo zvlášť?

V tom / Vtom ti bohužel nemohu pomoci. V tom / Vtom se dal do hlasitého smíchu. Do hromady / Dohromady nás bylo pět. Do hromady / Dohromady starého papíru přibyl další balík. Na štěstí / Naštěstí se nic nestalo. Připíjíme na štěstí / našěstí novomanželů. Něco jsem tam zapomněl, raději se pro to / proto vrátím. Vlak měl zpoždění, pro to / proto jsme šli spát až o půlnoci. Nebudeme mu to říkat, bez toho / beztoho by nám nepomohl. Bez toho / Beztoho by nám nepomohl. Jsi snad na tolik / natolik rozumný, abys to pochopil. Na tolik / Natolik lidí nebyl zvyklý.

Spojovník

- „krátká čárka“ (kratší než pomlčka), neodděluje se mezerami
- Spojuje dvě slova nebo jeho části a vyjadřuje, že obě části jsou rovnocenně závažné.
- **složená přídavná jména:** *česko-německé vztahy, společensko-ekonomické změny*
- **složená příjmení:** především ženská příjmení – složená z příjmení rodného a získaného sňatkem *Jana Skopalová-Horáková, Marie Curie-Sklodovská* (podle současných zákonů bychom ale nově vzniklá příjmení měli psát už bez spojovníku, jen s mezerou: *Lucie Saicová Římalová*); ale i *Karel Matěj Čapek-Chod, Rimskij-Korsakov*
- **souřadné spojení dvou jmen:** *učební obor kuchař-číšník, malíř-lakýrník, učitel-diktátor. (O Nerudovi-kritikovi psal F. X. Šalda.); propan-butan*
ALE: *chemik analytik, učitel češtinář* – druhé jméno blíže určuje to předchozí
- **ustálené dvojice (např. vědců),** které chápeme jako jeden celek: *Havránek-Jedlička, Havránkova-Jedličkova Stručná mluvnice česká, Kantova-Laplaceova teorie, krasobruslařská dvojice Beránková-Dlabola*
- **místní jména, ustálené názvy správních oblastí:** *Frydek-Místek, Brno-venkov, Praha-východ.* Pokud se ovšem jedná o víceslovné místní názvy, doporučuje se mezi ně klást pomlčku oddělenou mezerami: *Praha 10 – Zahradní Město*
- *KDU-ČSL; Kim Ir-sen, Henri de Saint-Simon*
- **přejatá slova:** *ping-pong, moucha tse-tse...*
- *C-vitámín, Rh-faktor;* ale: *vitamín C, faktor Rh*
- **spojka -li:** *Nebude-li pršet, nezmoknem... ALE: zdali, neboli, čili, nežli....*
- *dvou- až třílůžkový pokoj, 2- až 3lůžkový pokoj* apod.
- Stojí-li spojovník na konci řádku, opakuje se i na začátku řádku následujícího.

Pomlčka

- „dlouhá“, obvykle **oddělena mezerami**
- V uměleckém textu vyjadřuje přestávku v řeči, nedokončenou výpověď, může vyznačovat i přímou řeč, vsuvku apod.

Pomlčka bez mezer!!! (Pozor v této pozici Word automaticky píše spojovník!)

- ve funkci předložek **od–do, kontra:** *zápas Slávie–Sparta, čas: 13.00–15.00 hod., rozmezí: 5–10 kg, období: 1939–1945, říjen–duben, datum 5.–10. 6. 2008* (ALE s mezerami, pokud je alespoň jeden ze spojovaných výrazů víceslovný: *14. 5. – 17. 8. 2006, 1. ledna – 31. prosince*)
- **trasa,** ale pouze u jednoslovných míst: *Praha–Brno* (ALE s mezerami u víceslovných: *Praha – Kolín – Kutná Hora*)
- v pozici haléřů: 50,–

Lomítko

- alternativa jednoslovných výrazů – bez mezer: *Student/studentka je povinen/povinna předložit svůj index.*
- alternativa víceslovných výrazů – s mezerami: *Všichni studenti / všechny studentky jsou povinni/povinny předložit svůj index.*
- Stojí-li lomítko na konci řádku, opakuje se i na začátku řádku následujícího.

Dvojtečka – běžně píšeme mezeru pouze za dvojtečkou, ale i:

- **bez mezer:** čas (*Je přesně 8:20. Nebo 8.20*), skóre (*Vyhráli jsme 2:0.*)
- **s mezerami na obou stranách:** dělení, poměr (*3 : 2*), měřítko (*1 : 50 000*), bibl. údaj (místo : nakladatelství)